

**QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASINIŃ SIRTQI SAWDA AYLANISI
(2022- jil yanvar ayi ushin dáslepki maǵlıwmat)**

Respublika ekonomikasın rawajlandırıw strategiyası diversifikaciyanıńan hám bási kege shıdamlı ekonomikanı jaratıwǵa, innovaciya texnologiyalar hám bazardı basqarıwdıń jańa usıllarınan paydalanǵan haldamılliy resurslardan maksimal dárejedepaydalanıwǵa baǵdarlanǵan. Mámlekettiń sirtqı ekonomikalıq iskerligi, atap aytqanda sirtqı sawdatarawında ámelge asırılıp atırılǵan reformalardıń aqırǵı nátiyjesi xalıqtıń turmıs dárejesine óz tásirin ótkeredi.

2022- jıldıń yanvar ayı juwmaǵı menen respublikanıń sirtqı sawda aylanısı (tekstte SSA) 49,4 mln. AQSh dolların qurap, 2021- jıldıń sáykes dáwirine salıstırǵanda 4,6 mln. AQSh dollarına yaǵnıy 91,5 % ti quradi.

**SIRTQI SAWDA AYLANISI HÁM BALANSI
(yanvar ayi, mıń AQSh dollari)**

	2021- jil	2022- jil	Ósiw pátleri, % te	Jámige salıstırǵanda, % te
Sirtqı sawda aylanısı	53 936,0	49 350,3,	91,5 %	x
Eksport	34 092,0	31 072,6	91,1 %	100,0
 <i>tovarlar</i>	33 984,5	30 947,3	91,1	99,6
 <i>xızmetler</i>	107,5	125,3	116,5	0,4
 <i>altın</i>	-	-	-	-
Import	19 844,0	18 277,7	92,1 %	100,0
 <i>tovarlar</i>	19 471,0	17 235,0	88,5	94,3
 <i>xızmetler</i>	373,0	1 042,7	279,6	5,7
 Saldo	14 248,0	12 794,9	x	x

Maǵlıwmat ushin: Ózbekstan Respublikasınıń tovarlar sirtqı sawdası statistika kórsetkishlerin qalıplestiriwde, Sirtqı ekonomikalıq iskerlik Tovar nomenklaturası (keyingi orınlarda SEI TN) menen birgelikte, Birlesken Milletler Shólkeminiń Xalıqaralıq standartlasqan sawda klassifikatorı (keyingi orınlarda – XSSK) isletiledi. Bul óz náwbetinde analitikalıq maqsetlerde eksport hám import qılınatuǵın tovarlardı 10 úlken bólimge gruppalam ushin imkan beredi. Tovarlardı XSSK boyınsha kodlastırıw, SEI TN hám XSSK ortasında ótiw gıltleri járdeminde ámelge asırıladi.

SSAda eksport kólemi 31,1 mln. AQSh dollarına (8,9 % ke kóbeydi) hám import kólemi 18,3 mln. AQSh dollarına (7,9 % ke kóbeydi) jetti. Sırtqı sawda aylanısı saldósı 12,8 mln. AQSh dollardı quradı.

**ARAQALPAQSTAN RESPUBLİKASI MENEN SIRTQI SAWDA AYLANISI EN JOQARI ÚLESKE IYE BOLGAN MAMLEKETLER
(2021- jılyanvar ayı, mln. AQSh dollari)**

Rossiya Federaciyasi

TSA – 8,8
Eksport – 7,7
Import – 1,1

Qıtay Xalıq Respublikası

TSA – 13,3
Eksport – 7,6
Import – 5,7

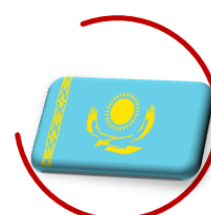
Türkiya

TSA – 8,8
Eksport – 5,4
Import – 3,4

Latviya

TSA – 3,1
Eksport – 3,1
Import – 0,0

Qazaqstan

TSA – 4,7
Eksport – 2,2
Import – 2,5

Ukraina

TSA – 1,0
Eksport – 1,0
Import – 0,0

Awғанıstan

TSA – 0,7
Eksport – 0,7
Import – 0,0

Qirgız Respublikası

TSA – 0,2
Eksport – 0,2
Import – 0,0

Gruziya

TSA – 0,3
Eksport – 0,3
Import – 0,0

Tájikistan

TSA – 0,1
Eksport – 0,1
Import – 0,0

Qaraqalpaqstan Respublikası, jáhannıń 49 dan artıq mámleketleri menen sawda baylanısların ámelge asırıp kelmekte. SSAnıń salmaqlı úlesi Türkiyada (24,8 %), Qıtay Xalıq Respublikasında (24,6 %), Rossiya Federaciyasında (17,4 %), Latviyada (9,9 %), Qazaqstanda (7,7 %), Ukraina (3,3 %) hám Awғанıstanda (2,3 %) gúzetilgen.

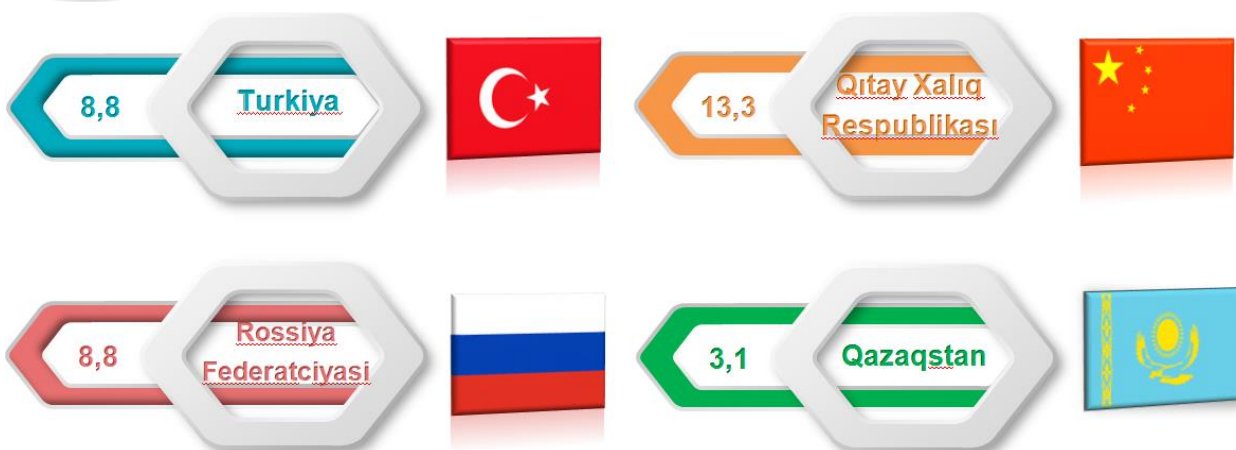
úzliksiz islewin támiyinilew ushın respublikada zárúr resurslar bazasıjaratılğan. Eksport quramında sezilerli ózgerislerge import tovarlarınıń ornın basatuǵın ónimler islep shıǵarıw hám sanaat óndirisin diversifikaciya qılıw nátiyjesinde erisildi.

Sunday-aq, qońsı mámleketler menen óz-ara baylanıslardı bekkemlew, mámleketlerdiń social-ekonomikalıq, sawda-sanaat hámde mádeniy salalardaǵı baylanısların rawajlandırıw boyınsha úlken isler ámelge asırılıp atırılǵanlıǵın kóriw múmkin.

SSA da sońǵıjıllarda úlken ózgerisler gúzetilip atır. Mısal ushın, sońǵıúsh jılda SSAda Qırǵızıstan, Awǵanıstan hám Tájikistan menen sırtqı sawda aylasınıń óskenligi gúzetilmekte. Basqa mámleketler (qońsı mámleketlerden tisqari) menen bolsa, SSA da eń joqarı úlesi Qıtay Xalıq Respublikası, Rossiya Federaciyası, Túrkiya hám Latviya mámleketleri úlesine tuwra kelgen.

UNAMLÍ SIRTQÍ SAWDA BALANSI GÚZETILGEN TÓRT MÁMLEKET
(yanvar ayı, mıń AQSh dolları)

Sırtqı ekonomikalıq iskerligi boyınsha 20 iri sherik-mámleketler arasınan 12 mámlekette unamlı sırtqı sawda balansı gúzetilgen, sonnan, Túrkiya (152,7 mln. AQSh dolları), Qıtay Xalıq Respublikası (107,6 mln. AQSh dolları), Rossiya (124,3 mln. AQSh dolları) hám Qazaqstan (64,0 mln. AQSh dolları) usılar qatarınan. Qalǵan 6 mámleket penen passiv sırtqı sawda balansı saqlanıp qalmaqta.

**QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASINIŇ IRI SHERIK
MÁMLEKETLER MENEN SÍRTQÍ SAWDA AYLANÍSÍ DINAMIKASI**
(yanvar ayi, mln. AQSh dollari)

Mámleketler	2020-jil	2021- jil	2022- jil
Túrkiya	5210,7	7774,4	8824,9
Eksport	5170,5	6697,6	7723,3
Import	40,2	1076,8	1101,6
Saldo	5210,7	7774,4	8824,9
Qıtay Xalıq Respublikası	12630,0	12946,9	13308,6
Eksport	8647,6	11040,4	7633,4
Import	3982,4	1906,5	5675,2
Saldo	4665,2	9133,9	1958,2
Rossiya Federaciyası	11904,8	9455,1	8815,8
Eksport	9092,6	6751,4	5409,3
Import	2812,2	2703,7	3406,5
Saldo	6280,4	4047,7	2002,8
Latviya	3681,8	2345,9	3110,5
Eksport	3439,8	2345,9	3061,7
Import	242,0		48,8
Saldo	3197,8	2345,9	3012,9
Qazaqstan	5769,3	3774,1	4693,1
Eksport	3465,8	2722,6	2201,3
Import	2303,5	1051,5	2491,8
Saldo	1162,3	1671,1	-290,5
Ukraina	2,9	1523,8	1049,0
Eksport	2,9	1523,8	1017,2
Import			31,8
Saldo	2,9	1523,8	985,4

Mámleketler	2020-jil	2021- jil	2022- jil
Awғанistan	33,6	233,9	704,2
Eksport	33,6	233,9	704,2
Import	-	-	-
Saldo	33,6	233,9	704,2
Gruziya	0	150,2	256,1
Eksport	-	150,2	256,1
Import	-	-	-
Saldo	0	150,2	256,1
Qırǵız Respublikası	83,1	870	287,1
Eksport	76,1	473,8	227,9
Import	7,0	396,2	59,2
Saldo	69,1	77,6	168,7
Franciya	8,8	702,9	240,8
Eksport	-	613,7	208,3
Import	8,8	89,2	32,5
Saldo	-8,8	524,5	175,8
Irak	305,0	381,9	172,5
Eksport	305,0	381,9	172,5
Import	-	-	-
Saldo	305	381,9	172,5
Koreya Respublikası	2069,3	1717,6	2497,0
Eksport	59,4	100,7	125,3
Import	2009,9	1616,9	2371,7
Saldo	-1950,5	-1516,2	-2246,4
Ázerbayjan	0	33,3	144,3
Eksport	-	33,3	104,8
Import	-	-	39,5
Saldo	0	33,3	65,3

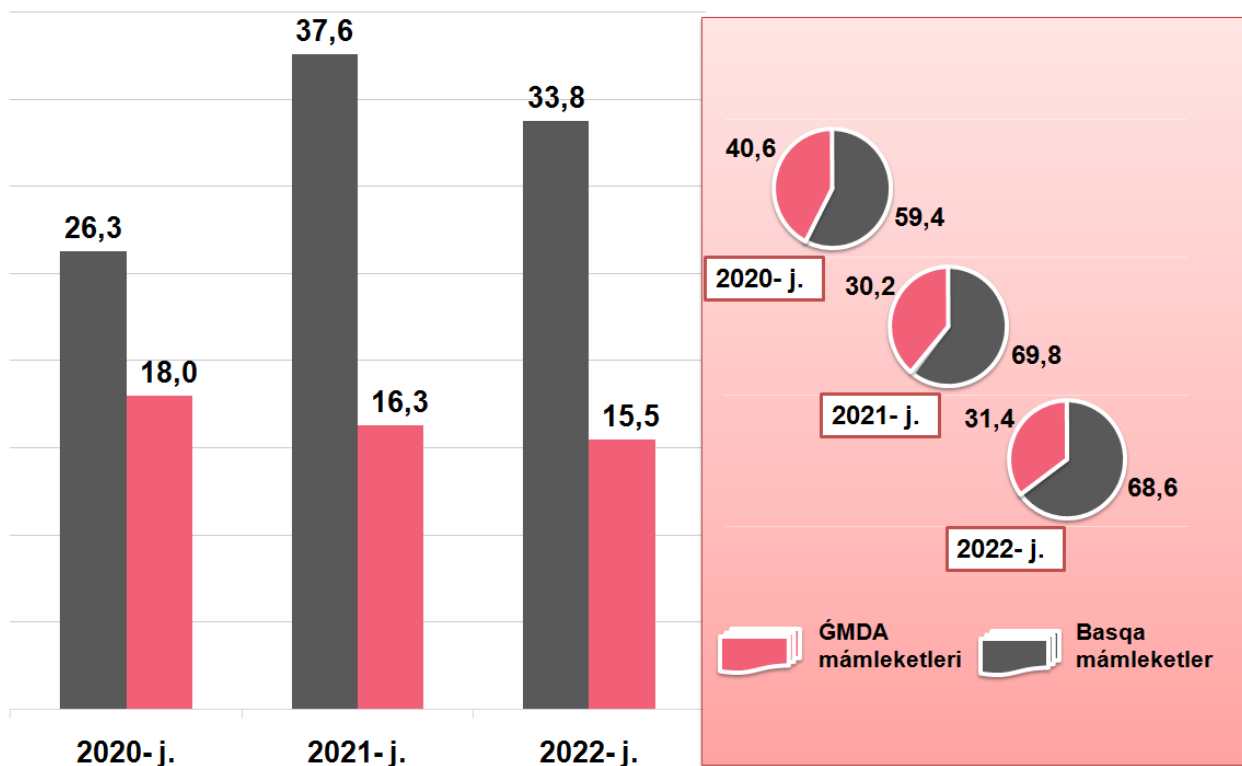
Mámleketler	2020-jil	2021- jil	2022- jil
Tájkistan	53,3	386,8	103,5
Eksport	53,3	386,8	103,5
Import			
Saldo	53,3	386,8	103,5
Germaniya	9,4	1424,3	268,3
Eksport	0	0,1	17,6
Import	9,4	1424,2	250,7
Saldo	-9,4	-1424,1	-233,1
Pákistan	273,8	11,3	10,7
Eksport	273,8	11,3	10,7
Import			
Saldo	273,8	11,3	10,7
Túrkménistan	95,6	168,6	358,3
Eksport	81,2	2,3	3
Import	14,4	166,3	355,3
Saldo	66,8	-164	-352,3
Basqa mámleketler	32,9	57,6	2,7
Eksport	32,9	57,6	2,7
Import			
Saldo	32,9	57,6	2,7
Yaponiya	6,3	0	269,2
Eksport	-	-	97,9
Import	6,3	-	171,3
Saldo	-6,3	0	-73,4
Armeniya	-	-	45,0
Eksport	-	-	44,4
Import	-	-	0,6
Saldo	-	-	43,8

Qaraqalpaqstan Respublikasınıń sırtqı sawda aylanısınıń úshten bir bólegi ĞMDA mámleketlerine tuwrakele dihámbulkórsetkish soń ğijıllardabiraz ózgerdi.

Respublikamızdasırtqı sawdanı qollap-quwatlaw hámde ĞMDA mámleketlerimen enusı saladağı sheriklik tijáne debek kemlew boyınsha alıp barılıp atırılğanis-ilájlar ğaqaramay, 2022-jıldıń yanvar ayında, sırtqı sawda aylanısında ĞMDA mámleketleriniń úlesi 31,4 % tiqurap, 2021-jılǵa salıstırǵandasırtqı sawda aylanısındağı úlesi 1,2 % kóbeydi.

QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASINIŃ SIRTQI SAWDA AYLANISINDA ĞMDA MÁMLEKETLERI HÁM BASQA MÁMLEKETLERDIŃ KÓLEMLERI DINAMIKASI
(yanvar-dekabr, mln. AQSh dollari, úlesi, % te)

Basqa sırt el mámleketleriniń SSAsı 2022-jıldıń yanvar-ayında 2021-jıldıń usı dáwirine salıstırǵanda 31,4 % kóbeydi hám jámi SSAdağı úlesi 68,6 % ti quradı.

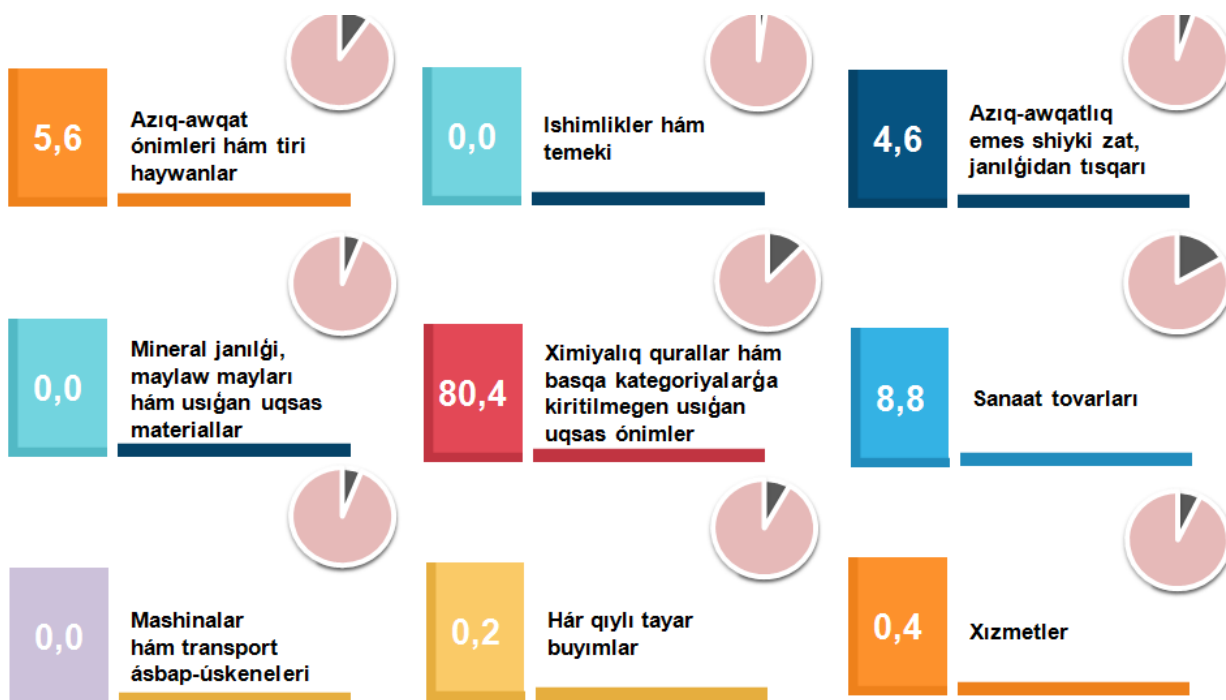
QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASINI EKSPORTI (2022-jil yanvar ayi)

Ush jildin yanvar-dekabrlarında mámleketin eksportyorlari sani 219di qurap, olar tarepinen 31,1 mln. AQSh dollari (qimmat bahali metallar eksportinan tisqari) kolemindegi (2021- jildin saykes dawirine salistirganda 91,4 % kekobeydi) tovar ham xizmetler eksport qiliniwi tamiyinlendi.

Eksport quramında tovarlar ulesi 99,7 % ti qurap, olar tiykarinan ximiyaliq qurallar ham basqa kategoriyalarğa kiritilmegen usigan uqsas onimler (80,4 %), sanaat tovarlari (8,8 %), aziq-awqatliq emes shiyki zat, janilgidan tisqari (4,8 %), aziq-awqat onimleri ham tiri haywanlar (5,7 %) ulesine tuwra kelmekte.

XSSK BOYINSHA EKSPORT QURAMI (2022- jil yanvar, ulesi, %te)

**ĠMDAHÁM BASQA MÁMLEKETLERGE EKSPORT QURAMI
(2021-jil yanvar ayi)**

XSSK qurami	Jámi			ĠMDA mámleketleri			Basqa mámleketler		
	mińAQSh dollari	ótken jilǵa salıstırǵanda, % te	ulıwmaqólemge salıstırǵanda, % te	mińAQSh dollari	ótken jilǵa salıstırǵanda, % te	ulıwmaqólemge salıstırǵanda, % te	mińAQSh dollari	ótken jilǵa salıstırǵanda, % te	ulıwmaqólemge salıstırǵanda, % te
Jámi eksport	31 072,6	91,1	100,0	9 111,4	76,4	100,0	21 961,2	99,1	100,0
sonıń ishinde:									
Aziq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar	1 756,5	106,7	5,7	641,2	103,8	7,0	1 115,3	108,4	5,1
Ishimlikler hám temeki	0,0	0,0	0,0		0,0	0,0		-	-
Aziq-awqatlıq emes shiyki zat, janılıǵıdan tısqarı	1 444,9	34,0	4,7	28,4	62,2	0,3	1 416,5	33,7	6,5
Mineral janılıǵı, maylaw mayları hám usıǵan uqsas materiallar	0,0	0,0	0,0		0,0	0,0		0,0	0,0
Haywanlar hám ósimlikler mayları, maylar hám mumlar	-	-	-		-	-		-	-
Ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler	24 968,6	100,8	80,4	8 073,8	78,7	88,6	16 894,9	116,5	76,9
Tiykarınan material túrine qarap klassifikaciyalanǵan sanaat tovarları	2 728,4	100,3	8,8	197,1	23,8	2,2	2 531,3	133,9	11,5
Mashinalar hám transport ásbap-úskenederi	0,0	-	0,0		-	-		-	-
Hár qıylı tayar buyımlar	48,8	29,2	0,2	48,8	358,6	0,5		0,0	0,0
Xızmetler	125,3	116,5	0,4	122,1	249,4	1,3	3,2	5,5	0,0

ЎMDA мамлекетleri хам басqa мамлекетlerge eksporttirn бағдары бойнша парqlanıwlar барlıғı гүзетилмекте. Соннан, ЎMDA мамлекетlerine eksporttirn тийкарғı бóлимixимиялиқ qurallar хам басqa категорияларға кiritilmegen usıǵan uqsas ónimler úlesine tuwra kelmekte, eksport kólemi бойнshakeyingi orınlardasanaat tovarları, azıq-awqat ónimleri хам тiri haywanlar хам de azıq-awqatlıq emes shiyki zatqa (janılıǵıdan tisqari) tuwra kelmekte.

2022- jıldıń yanvar ayında eksport qılınǵan tovarlar хам хızmetler quramınıń analizi sonı kórsetpekte, tovarlar хам хızmetler quramında sezilerli ózgerisler bolmadı, biraq sonı aytıw kerek, 2021- jıldıń yanvarǵa salıstırǵanda, azıq-awqatlıq emes shiyki zat (janılıǵıdan tisqari), sanaat tovarları хам de хızmetler dentisqari barlıq tovar gruppalarında ósim гүзетildi.

EKSPORT QURAMI DINAMIKASI
(yanvar ayı, % te)

XSSK quramı	2020-jil	2021- jil	2022- jil
Jámi	100,0	100,0	100,0
Azıq-awqat ónimleri хам тiri haywanlar	2,8	4,8	5,7
Ishimlikler хам temeki	-	0,0	0,0
Azıq-awqatlıq emes shiyki zat, janılıǵıdan tisqari	9,4	12,5	4,7
Mineral janılıǵı, maylaw mayları хам usıǵan uqsas materiallar	0,4	1,3	0,0
Haywanlar хам ósimlikler mayları, maylar хам mumlar	-	0,0	-
Ximiyalıq qurallar хам басqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler	75,8	72,6	80,4
Tiykarınan material túrine qarap klassifikaciyalanǵan sanaat tovarları	10,8	8,0	8,8
Mashinalar хам transport ásbap-úskeneleri	-	0,0	0,0
Hár qıylı tayar buyımlar	0,0	0,5	0,2
Xızmetler	0,8	0,3	0,4

**XSSK BÓLIMI BOYINSHA AYÍRÍM ÓNIMLER
EKSPORTINIŇ QURAMI
(2021-jilyanvar-dekabr)**

XSSK bólimi atı	Mıń AQSh dollari	2020-jıldıń sáykes dawirinesalıstırǵanda, % te
Azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar		
Palız hám miyweler	1102,2	79,7
Dánli eginler hám olardan tayarlanǵan ónimler	652,6	252,7
Kofe, shay, kakao, ziravarlar hám olardan tayarlanǵan ónimler		
Sheker, shekerden tayarlanǵan ónimler hám bal	2,2	73,3
Hárqıylı azıq-awqat ónimleri hám preparatlar		
Sút ónimleri hám qusmáyekleri	0,5	41,7
Ishimlikler hám temeki		
Ishimlikler		
Azıq-awqatlı qemesshiykizat, janılıǵı dantisqarı		
Haywanlar hám ósimliklerden kelip shıqqan shiyki zat materialları	1270,5	32,2
Toqımashılıq talaları hám olardıń shıǵındıları	141,4	91,7
May alınatuǵın tuqımlar hám miyweler	7,0	152,2
Tóginlerushınshiykizathám mineralshiykizat (kómir, nefthám qımbat bahalı taslardantisqarı)	26,1	93,9
Mineral janılıǵı, maylaw mayları hám usıǵan uqsas materiallar		
Neft hám neft ónimleri hám usıǵan uqsas materiallar		
Haywanlar hám ósimlikler mayları, maylar hám mumlar		
Ósimlik mayları (qam, tazalanǵan yaki frakciyanlanǵan)	-	-
Ximiyalı qurallar hám basqakategoriylarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler		
Organikalıq emes ximiyalıq zatlar		
Birlemshi formadaǵı plastmassalar	12470,8	50,4
Efirmayları, rezinoidlar hám parfyumeriyalıq zatlar; xájet xanapreparatları, polirovkalaw hám juwıw quralları	27,0	
Basqa jerde klassifikaciyan baǵan ximiyalıq materiallar hám ónimler		
Boyaytuǵın hám terini ıleytuǵın zatlar hám boyawlar		

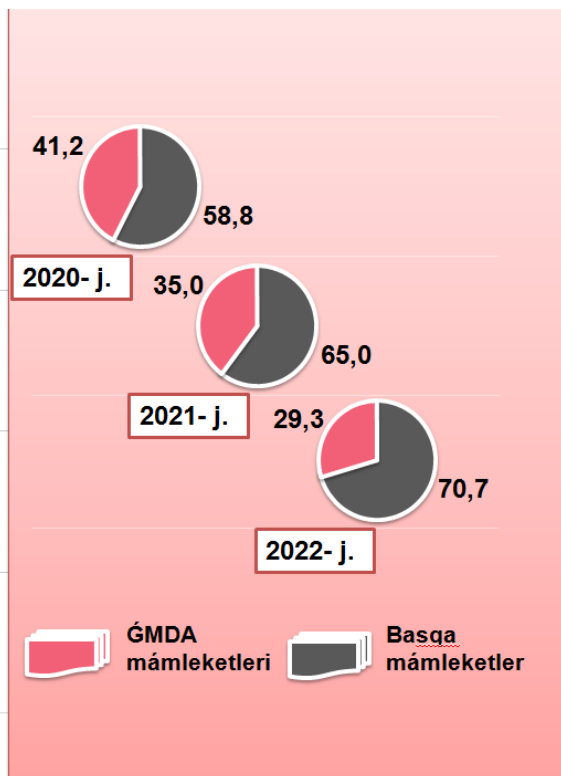
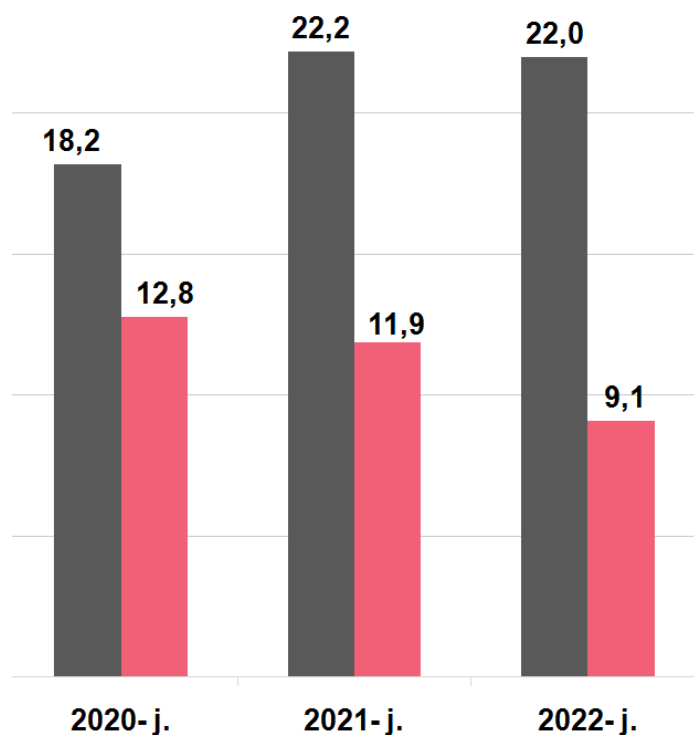
Birlemshi bolmağan formadağı plastmassalar		
Sanaat tovarları		
Toqımashılıqiyirilgenjibi, gezlemeler, tayarbuyımlarhámusıǵanuqsas ónimler	2710,3	99,8
Probka hám terekten tayarlanǵan buyımlar (mebelden tısqarı)	18,1	22,6 b.
Shoyın hám polat	-	-
Ruda bolmağan qazılmalardan tayarlanǵan ónimler		
Metallardan tayarlanǵan buyımlar		
Mashinalar hám transport ásbap-úskenerleri		
Avtomobiller	-	-
Elektr mashinaları, apparatlar, ásbaplar hám olardıń elektr bólekleri		-
Sanaat ushın arnawlı bolmağan mashinalar hám olardıń detalları	-	-
Elektrbaylanısı, dawıstı jazıwhámesittiriwapparaturaları hám úskenerleri	-	-
Energiya generatorı mashinaları hám ásbap-úskenerler		
Maxsus bo'limlar uchun maxsus mo'ljallangan mashinalar		
Hár qıylı tayar buyımlar		
Hár qıylı tayar buyımlar	4,4	32,4
Arnawlı, ilimiyhámqadaǵalaw ásbapları hámapparatları	44,4	28,9
Kiyim-kensheklerhám kiyim-kenshek buyımları		
Santexnika, isitish va yoritish uskunaları uchun binolar, armatura va armatura bloklari, boshqa toifalarga kiritilmagan		
Xızmetler		
Finanslıq xızmetler	44,7	95,1
Transport xızmetleri	74,1	131,6
Saparlar (turizm)	6,4	152,4
Basqa is boyınsha xızmetler	-	-
Qurılıs xızmetleri	-	-

Sońǵı úsh jılda ĞMDA mámleketlerine eksport kólemi kemeydi hám olardıń jámi eksporttağı úlesi 2020-jıldıńyanvariǵı41,2 % ten

2022- jildiryanvarda 29,3 % kemeydi. Mas rawishte basqa mamleketlerdin jami eksporttagi ulesi 70,7 % ti quradi.

**QMDAHAM BASQA MAMLEKETLERGE TOVAR
HAM XIZMETLER EKSPORTI KOLEMLERI DINAMIKASI**
(yanvar ayi, mln. AQSh dollari, ulesi, % te)

2021- jildiryanvar ayi juwmagında tovar hám xızmetler eksporti boyinshatiykarǵı sherik mamleketler quramında Túrkiya (eksport ulıwmakóleminiń 24,8 % i), Qıtay Xalıq Respublikası (24,6 %), Rossiya Federaciyası (17,4 %), Latviya (9,9 %), Qazaqstan (7,1 %), Ukraina (3,3 %) hám Awǵanistan (2,3%) mamleketleri saqlanıp qalmaqta hámde olardıń jami eksporttagı ulesi 89,4 procentti quramaqta.

RESPUBLIKA EKSPORTIDA TIYKARGI
SHERIK MAMLEKETLERDIN ULESİ
(2021-jilyanvar ayi, % te)

2022- jıldıńyanvarayında, ótken jıldıǵıtovarlar hám xızmetler eksportı boyınsha tiykargı sherik mámleketlerdenjetekshi bolǵan Qıtay Xalıq Respublikası ekinshiorıńǵa túsiwi esabınan, Türkiya eksporttaǵı úlesi boyınsha jetekshilikti aldı.

Usijıldıńyanvar ayında sherik mámleketlerdiń tovarlar hám xızmetler eksportı boyınsha geografıyası 2021-jıldıńsáykesdáwirine salıstırǵanda39mámleketten 45mámleketke kóbeydi.

**QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASINIŇ TIYKARGI SHERIKMAMLEKETLERGE ÁMELGE ASIRGAN EKSPORTI KOLEMI HÁM ÓSIM PÁTLERI
(yanvar ayi)**

Mámleket atı	Mıń AQSH dollari		Ósim pátleri, % te		Ornı	
	2021-j.	2022-j.	2021-j.	2022-j.	2021-j.	2022-j.
Qıtay Xalıq Respublikası	6697,6	7723,3	129,5	115,3	3	1
Túrkiya	11040,4	7633,4	127,7	69,1	1	2
Rossiya	6751,4	5409,3	74,3	80,1	2	3
Qazaqstan	2345,9	3061,7	68,2	130,5	5	4
Latviya	2722,6	2201,3	78,6	80,9	4	5
Ukraina	1523,8	1017,2	52826,3	66,8	6	6
Koreya Respublikası	233,9	704,2	695,8	301,1	12	7
Qırǵız Respublikası	150,2	256,1		170,5	13	8
Awǵanistan	473,8	227,9	622,9	48,1	8	9
Irak	613,7	208,3		33,9	7	10
Tájikstan	381,9	172,5	125,2	45,2	10	11
Iran		141,4				12
Litva	100,7	125,3	169,4	124,4	14	13
Franciya	33,3	104,8		315,0	21	14
Gruziya	386,8	103,5	726,2	26,8	9	15
Pákistan		97,9				16
Germaniya		44,4				18
Türkmenistan		37,5				19

Usı mámleketlerge eksport qılınıp atırılǵan tovarlar quramına tiykarınan ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler, sanaat tovarları hám de azıq-awqatlıq emes shiyki zat (janılıǵıdan tısqari) kiredi.

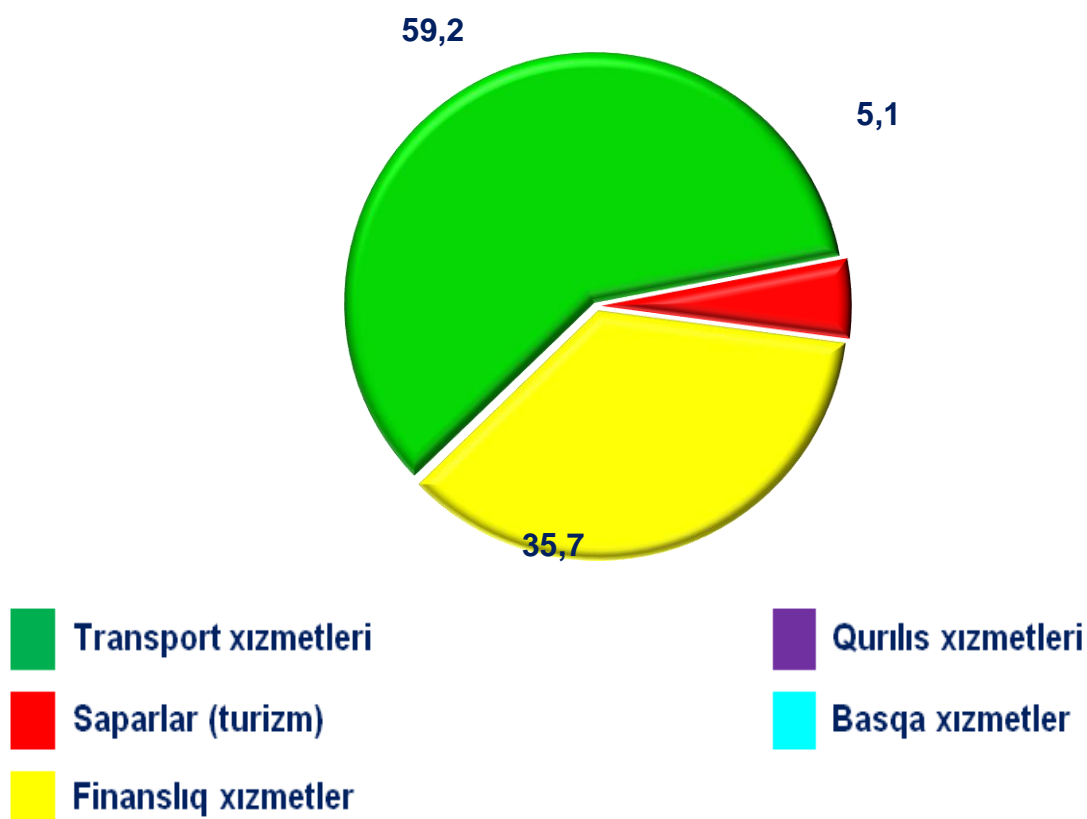
**RESPUBLIKANIŇ AYIRIM MAMLEKETLER MENEN EKSPORT QURAMI
(2021- jil yanvar ayi, miŇ AQSh dollari)**

XSSK qurami	Qıtay		Túrkiya		Rossiya		Qazaqstan	
	2021-j.	2022-j.	2021-j.	2022-j.	2021-j.	2022-j.	2021-j.	2022-j.
Jámi eksport	11 040,4	7633,4	6697,6	7723,3	6751,4	5409,3	2722,6	2201,3
sonıń ishinde:								
Azıq-awqat ónimleri hám tiri haıwanlar	112,8	108,3	79,2		73,5	-	510,7	605,2
Ishimlikler hám temeki							5,0	
Azıq-awqatlıq emes shiyki zat, janılıǵıdan tısqari	3301,9	925,9	100,8	4,6	23,2	18,2	22,5	7,0
Mineral janılıǵı, maylaw mayları hám usıǵan uqsas materiallar	-	-	-	-	-	-		-
Haywanlar hám ósimlikler mayları, maylar hám mumlar	-	-	-	-	-	-	-	-
Ximiyalıq quralları hám mbasqakategoriya alarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler	5826,2	5189,2	6314,9	6596,9	5803,1	5361,2	2146,5	1495,5
Sanaat tovarları	1645,7	1409,7	202,4	1121,6	824,8		4,8	0,1
Mashinalar hám transport ásbap-úskenederi								
Hár qıylı tayar buyımlar	153,5						13,6	4,4
Xızmetler	0,4	0,2	0,3	0,2	26,8	29,8	19,5	89,2

Xızmetler eksportı kólemi 125,3 miŇ AQSh dolların yaqi jámi eksport kólemi niń 0,4 % in qurap, 2021- jıldıń sáykes dáwirine salıstırǵanda 0,1 % ke kóbeygenligi gúzetildi. Xızmetler eksportı quramınıń tiykarǵı úlesisaparlar (turizm) (5,1 %), transport (59,2 %) hámde finanslıq xızmetler (35,7 %) úlesine tuwra kelgen.

XIZMETLER EKSPORTI QURAMI
(2022- jil yanvar, úlesi, % te)

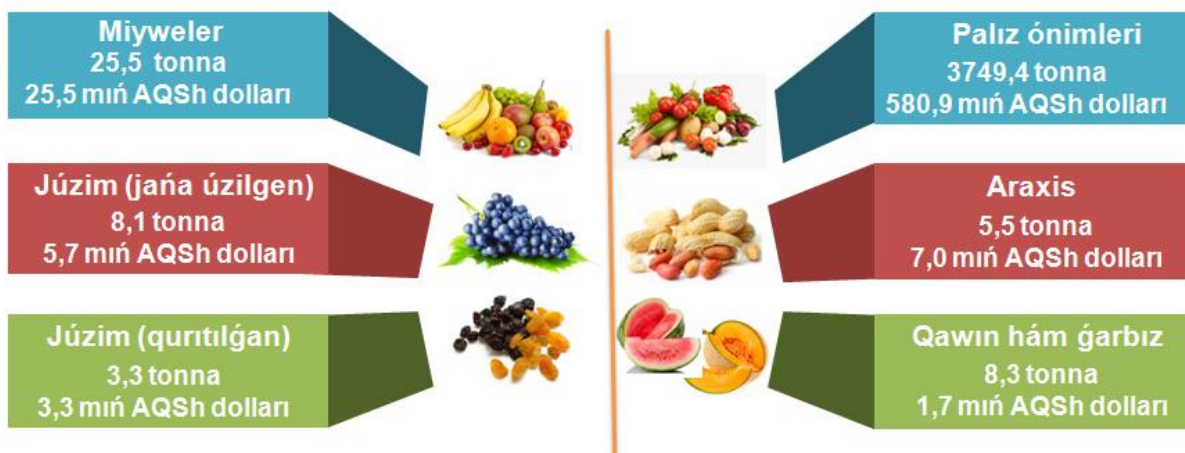
MIYWE HÁM PALIZ ÓNIMLERI EKSPORTI

Aziq-awqat ónimleriniń tiykarǵı bólegi bolǵan 620,8 mırn AQSh dollar kólemindegi 3796,8 tonnadan ziyat miywe hám palız ónimleri eksport qilingan. Bunda 2021- jıldıń sáykes dáwirine salıstırǵanda 1,9 mırn AQSh dollarǵa gúzetilip, 100,3 % ke kóbeydi. Miywe hám palız ónimleriniń eksport quramına qaralsa, 580,9 mırn AQSh dollarına teń 3749,4 tonna palız ónimleri, sonday-aq, 25,5 mırn AQSh dolları kólemindegi 25,5 tonna miyweler eksport qilindi.

Húkimet tárepinen awıl xojalıǵı hám baǵshılıqtı rawajlandırıwǵa úlken itibar qaratilip atirilǵanlıǵı sebepli, eksport qilinıp atirilǵan miywe hám palız ónimleriniń úlesi 55,3 %ti quradı.

**MIYWEHÁM PALÍZ ÓNIMLERI EKSPORTÍ
(2021- jil yanvar-dekabr, miń AQSh dollari)**

Miywe hám palız ónimleriniń tiykarǵı eksport bazarları Qazaqstan (94,1 %), Izrayl (5,1 %) hám Ázerbayjan (0,8 %) mámleketleri úlesine tuwra kelgen.

Búgingi kúnde Qaraqalpaqstan Respublikasında miywe-palız ónimlerin islepshıǵarıw, qayta islew hám eksport qılıw sektoriniń potencialı júdá joqarı hám bul qolay tábiǵiy-ıqlım shárayatlariniń barlıǵı hámde máhálliy islepshıǵarıwshılar tárepinen toplanǵan tájriybemen endebaylanıslıǵı menenkórinedi. Usı sebepli húkimet awıl xojalıǵı shıyki zatın sanaat tiykarında qayta islewge hám jetistirilgen ónimdi saqlaw infrastrukturasını rawajlandırıwǵa úlken itibar qaratpaqta.

**MIYWE HÁM PALÍZ ÓNIMLERI EKSPORTÍ GEOGRAFIYASI
(yanvar-dekabr)**

Mámleket atı	2020- jil			2021- jil		
	tonna	miń AQSh dollari	úlesi*, % te	tonna	miń AQSh dollari	úlesi*, % te
Qazaqstan	2672,7	479,7	77,5	3785,6	584,4	94,1
Izrayl	-	-	-	7,3	31,7	5,1
Ázerbayjan	-	-	-	4,0	4,7	0,8
Qıtay Xalıq Respublikası	-	-	-	-	-	-

*-summadan

TOQIMASHILIQ ONIMLERI EKSPORTI

Toqimashiliq onimlari eksport ko'lemini o'siwitikkelay paxta shiyki zati onina tayar onim islepshigariwham qosimsha qunjaratiw maqsetinde amelgeasirilgan reformalardiñ natiyesi ekenin koriw mumkin. Atap aytqanda, usijilda 2851,7 miñ AQSh dollarliq toqimashiliq onimlari eksporti amelgeasiriliq, uliwma eksporttiñ 9,2 % in quradiham otkenjilga salistirganda 103,6% keosti.

Eksport qilingan toqimashiliq onimlari quramında paxtadan iyirilgen jip (95,0 %) hamde jipek ham jipek onimlari (5,0 %) tiykarğı ulesti iyelegen. Jil basinan 11 turdegi toqimashiliq onimlari dunyaniñ 5 mamleketine eksport qilindi.

Respublikaniñ toqimashiliq sanaatin diversifikaciya qiliw ham tayar onimler eksportin xoshametlew boyinsha ameliy isler natiyesinde, mamleketimizdiñ usı saladağı potentsiali asıp barmaqta.

**TOQIMASHILIQ ONIMLERI EKSPORTI DINAMIKASI
(yanvar ayi, miñ AQSh dollari)**

Tovar nomi	2020- y.	2021- y.	2022- y.
 Paxtadan iyirilgen jip	3332,5	2715,2	2531,2
 Jipek ham jipek onimlari	-	36,6	141,4
 Nağısligezleme	-	-	-
 Basqa toqimashiliq onimlari	-	-	-
 Tayar trikotaj ham tigiwshilik kiyimlari	-	-	-
 Paxta onimlari	-	-	-
 Paxtadan gezlemeler	-	-	179,0

Toqimashiliq onimleriniñ eñ ulken ulesi Qıtay Xalıq Respublikası (1409,7 miñ AQSh dollari – 49,4 %), Túrkiya (1 121,6 miñ AQSh dollari – 39,3 %) ham Iran (141,4 miñ AQSh dollari – 5,0 %) mamleketleri ulesine tuwra keldi.

AYIRIM TOQIMASHILIQ ONIMLERI EKSPORTI
(yanvar-dekabr, miñ AQSh dollari)

MÁMLEKETLER KESIMINDE TOQIMASHILIQ ONIMLERI EKSPORTI
DINAMIKASI
(yanvar ayi, miñ AQSh dollari)

Mámleketler	2020-jil	2021- jil	2022- jil
Qıtay Xalıq Respublikası	1111,1	1645,7	1409,7
Rossiya Federatciyası	1160,5	824,8	-
Túrkiya	758,7	202,4	1121,6
Pakistan	273,8	-	-
Partugaliya	-	42,3	-
Ukraina	-	-	110,2
Iran	-	-	141,4
Hindistan	-	36,6	-
Polsha	28,4	-	-
Ázerbayjan	-	-	68,8

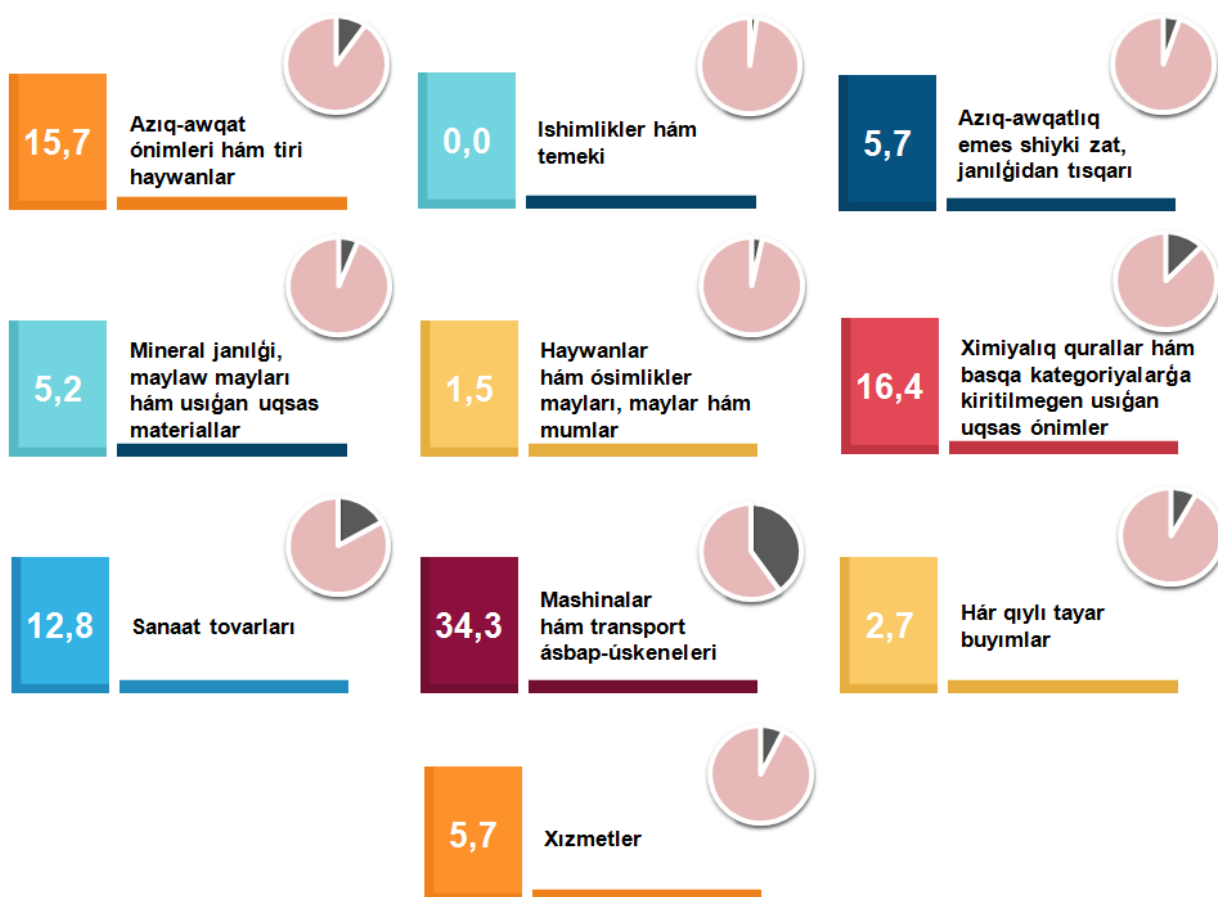
QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASININ IMPORTI (2022-jil yanvar ayi)

2022- jildin yanvar ayinda import kolemi 18,3 mln. AQSh dollarinhám 2022- jildin saykes dawirine salistiriganda 92,1% ti quradi.

Import quraminda en ulken ules, mashinalar hám transport ásbap- úskeneleri (34,3 %), aziq-awqat onimleri hám tiri haywanlar (15,7 %) hám deximiyaliq qurallar hám basqa kategoriyalarğa kiritilmegen usigan uqsas onimler (16,4 %) esabnatuwra keldi.

XSSK BÓLIMI BOYINSHAIIMPORT QURAMI (2022- jil yanvar ayi, úlesi, %te)

Tovarlar importidynamikasi analizine kore, 2022- jildin yanvar-dekabr aylarinda import qilingan tovarlar kolemi, otken jildin mas dawirine salistiriganda

18,3 mln. AQSh dollarğa kóbeydi hám 92,1 mln. AQSh dollardı quradı. Xızmetler importı bolsa 1,0 mln. AQSh dollarğa jetti.

**ĞMDA HÁM BASQA SÍRT EL MÁMLEKETLERINEN
IMPORT QURAMI
(2021-jılyanvar-dekabr)**

Quramı	Jámi			ĞMDA mámleketleri			Basqamámleketler		
	miń AQSh dollari	ótken jılğa salıstırǵanda, % te	ulıwmaqólemge salıstırǵanda, % te	miń AQSh dollari	ótken jılğa salıstırǵanda, % te	ulıwmaqólemge salıstırǵanda, % te	miń AQSh dollari	ótken jılğa salıstırǵanda, % te	ulıwmaqólemge salıstırǵanda, % te
Jámi import	18 277,7	92,1	100,0	6 392,3	145,9	100,0	11 885,4	76,9	100,0
Azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar	2 878,6	130,9	15,7	2 501,2	232,4	39,1	377,4	33,6	3,2
Ishimlikler hám temeki	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Azıq-awqatlıq emes shiyki zat, janılıǵıdan tısqarı	1 034,2	103,9	5,7	1 027,1	103,2	16,1	7,1	-	0,1
Mineral janılıǵı, maylaw mayları hám usıǵan uqsas materiallar	958,9	102,0	5,2	471,1	111,2	7,4	487,8	94,5	4,1
Haywanlar hám ósimlikler mayları, maylar hám mumlar	279,4	37,6	1,5	279,4	37,6	4,4	-	-	-
Ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler	2 999,0	128,8	16,4	516,9	370,3	8,1	2 482,1	113,4	20,9
Sanaat tovarları	2 333,0	176,0	12,8	1 494,6	157,8	23,4	838,4	221,6	7,1
Mashinalar hám transportásbap- úskeneleri	6 260,9	59,5	34,3	47,6	106,4	0,7	6 213,3	59,3	52,3
Hár qıylı tayar buyımlar	490,9	118,8	2,7	54,2	471,8	0,8	436,7	108,7	3,7
Xızmetler	1 042,7	279,6	5,7	-	-	0,0	1 042,7	279,6	8,8

Ağımdağı dáwirde import qılınğan tovarlar hám xızmetler quramınıń analizi sonı kórsetti, 2020- jıldıń sáykesdáwirine salıstırǵanda azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar importınıń úlesi 5,0 % ten 5,7 % ke ósti, mashinalar hám transport ásbap-úskeneleri 53,0 % ten 47,6 % ke, hár qıylı tayar buyımlar úlesi bolsa 2,1 % ten 2,7 % ke kemeydi.

**IMPORT QURAMI DINAMIKASI
(2021- jılyanvar ayı, úlesi, % te)**

XSSK quramı	2020-jıl	2021- jıl	2022- jıl
Jámi import	100,0	100,0	100,0
sonıń ishinde:			
Azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar	18,0	11,1	15,7
Ishimlikler hám temeki	-	-	-
Azıq-awqatlıq emes shiyki zat, janılıǵıdan tısqarı	11,0	5,0	5,7
Mineral janılıǵı, maylaw mayları hám usıǵan uqsas materiallar	0,6	4,7	5,2
Haywanlar hám ósimlikler mayları, maylar hám mumlar	0,2	3,7	1,5
Ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵar uqsas ónimler	6,9	11,7	16,4
Sanaat tovarları	1,4	6,7	12,8
Mashinalar hám transport ásbap-úskeneleri	46,6	53,0	34,3
Hár qıylı tayar buyımlar	7,0	2,1	2,7
Xızmetler	8,3	1,9	5,7

Xızmetler importınıń analizisonı kórsetti, 2021- jıldıń yanvar ayında 2022- jıldıń yanvar ayına salıstırǵanda jámi importtaǵı úlesi 1,9 % ten 5,7 % ke kóbeydi.

**AYIRIM IMPORT TOVARLARI
(2022- jilyanvar ayi, miñ AQSH. doll.)**

**XSSKBOYINSHA IMPORT QILINGAN AYIRIM
TURDEGI ONIMLER QURAMI
(2021-jilyanvar-dekabr)**

Ónimati	Miñ AQSh dollari	ózgeriwpatlıeri, %te
Aziq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar		
Dánli eginler hám olardan tayarlangan ónimler	2177,9	361,6
Tiri haywanlar	377,1	31,1
Kofe, shay, kakao, ziravarlar hám olardan tayarlangan ónimler	76,3	31,8 b
Palız hám miyweler	127,7	217,5
Gósh hám gósh ónimleri	8,1	24,8
Kumsheker hám asal		
Sút ónimleri hám qusmáyekleri	19,9	24,4
Balıq (teńizsútemiziwshileribolmağan), qısqıshbaqasınlar, mollyuskalar hám suwdajúziwshiomirtqasızlar hám olardan tayarlangan yarımtayar ónimler		
Hárqıylı azıq-awqat ónimleri hám preparatlar	91,7	44,1
Haywanlar ushinkorm	2177,9	361,6
Ishimlikler hám temeki		
Ishimlikler	-	-
Aziq-awqatlı qemeshiy kizat, janılıǵı dantisqarı		

Probka hám aǵash-taxtalar	997,3	100,4
Metall rudaları hám metall bólekleri	29,8	-
Haywanlar hám ósimliklerden kelip shıqqan shiyki zat materialları	7,1	273,1
Tóginler ushın shiyki zat hám mineral shiyki zat		
Toqımashılıq ónimler		
Mineral janılıǵı, maylaw mayları hám usıǵan uqsas materiallar		
Neft hám neft ónimleri hám usıǵan uqsas materiallar	899,8	108,9
Kómir, koks hám briketler	59,2	59,4
Tábiyiy yaki jasalma gaz		
Haywanlar hám ósimlikler mayları, maylar hám mumlar		
Ósimlik mayları		
Haywan hám ósimlik mayları	279,4	37,6
Haywanlar mayları	-	-
Ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler		
Birlemshi formadaǵı plastmassalar	253,5	183,4
Boyaytuǵın hám terini ıyleytuǵın zatlar hám boyawlar	18,3	469,2
Ximiyalıq materiallar hám ónimler	1460,6	111,3
Organikalıq ximiya zatları	1173,3	196,1
Birlemshi formada bolmaǵan plastmassalar	93,2	35,8
Organikalıq emes ximiyalıq zatlar		
Éfir mayları, rezinoıdler jäneparfyumeriya; dáretxana quralları		
Tóginler		
Sanaat tovarları		
Shoyın hám polat	426,0	365,7
Rezina buyımları	40,2	478,6
Metallardan tayarlanǵan buyımlar	72,1	25,5
Toqımashılıq yirilgen jibi, gezlemeler, tayar buyımlar hám usıǵan uqsas ónimler	13,6	85,5
Ruda bolmaǵan qazılmalardan tayarlanǵan ónimler	80,5	53,3
Probka hám terekten tayarlanǵan buyımlar (mebelden tısqarı)	1692,0	229,4
Qaǵaz, karton hám qaǵaz massası, qaǵaz yaki kartonnan tayarlanǵan buyımlar	8,5	63,0
Renli metallar		
Mashinalar hám transport ásbap-úskenederi		
Energiya generatorı mashinaları hám ásbap-úskeneder	3,5	70,0
Anıq tarawlar ushın arnawlı móljellengen mashinalar	4259,2	63,2

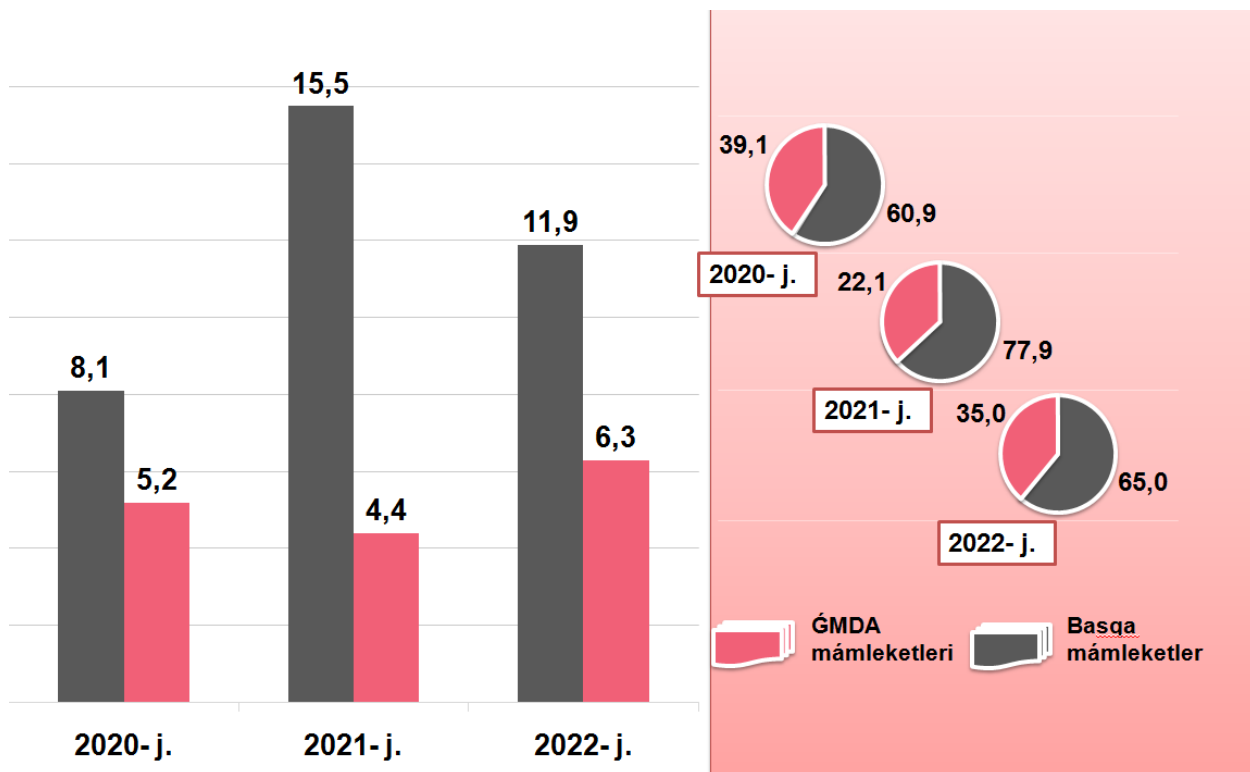
Sanaat ushın arnawlı bolmağan mashinalar hám ásbap-úskeneler hám olardıń detalları	1122,6	251,9
Elektr mashinaları, apparatlar, ásbaplar hám olardıń elektr bólekleri	173,8	35,6
Elektr baylanısı, dawıstı jazıw hám esittiriw apparaturaları hám úskeneleri		
Metallardı qayta islew mashinaları	8,7	-
Kantselyariya mashinaları hám maǵlıwmatlardı avtomatikal' qrawishte qayta islew ushın ásbap-úskeneler		
Avtomobiller	693,2	100,9
Basqa transport buyımları		
Hár qıylı tayar buyımlar		
Hár qıylı tayar buyımlar	14,8	78,3
Arnawlı, ilimiy hám qadaǵalaw ásbapları hám apparatları	191,0	59,1
Bloklı binalar, suw ótkiziw, kanalizatsiya ısıtıw hám jaqtılandırıw úskeneleri ushın armatura hám bekkemlew maslamaları	231,3	329,5
Ayaq-kiyim	1,2	171,4
Kiyim-kenshekler hám kiyim-kenshek buyımları	1,1	-
Mebel hám onıń bólekleri, jatar jay buyımları, matraslar, matraslar ushın tirgekler, kópshikler hám usıǵanuqsastigilgen mebel	51,4	-
Fotografiya apparatura, úskene, isletiletuǵın materiallar hám optikalıq buyımlar, basqa jerde klassifikaciya lanbaǵan; saatlar		
Xızmetler		
Basqa is boyınsha xızmetler	857,7	772,0
Transport xızmetleri		
Texnikalıq xızmet kórsetiw hám ońlaw xızmetleri		
Finanslıq xızmetler	184,9	100,2

Hár qıylı tayar buyımlar importı kólemleriniń kemeyiwine bloklı binalar, suw ótkiziw, kanalizatsiya ısıtıw hám jaqtılandırıw úskeneleri ushın armatura hám bekkemlew maslamaları (59,1 % ke páseygen), hár qıylı tayar buyımlar (78,3 % ke páseygen) importınıń kemeyiwine tásir qılǵan.

Azıq-awqatlıq emes shiyki zat, janılıǵıdan tisqari importınıń kemeyiwine bolsa, Tiri haywanlar (31,1 % ke páseygen) importınıń kemeygenligi tikkeley tásir etken.

**ĠMDAHAM BASQA SIRT EL MAMLEKETLERINEN TOVAR
HAM XIZMETLER IMPORTI KOLEMLERI DINAMIKASI**
(yanvar ayi, mln. AQSh dollari, ulesi, % te)

Esabat dāviri juwmaqlarına kóre, import boyınsha sherik mámleketler arasında Qıtay Xalıq Respublikasın ulıwma import kóleminde 31,0 % úlesi menen Rossiya Federatciyası (18,6 %) artta qaldırğan halda birinshi orındı iyeledi.

2022- jıldıńyanvar ayıjuwmağı boyınsha QaraqalpaqstanRespublikası tárepinen86mámleketpenen tovarlar hám xızmetler importıámelgeasırıldı.

**TOVARHÁM XÍZMETLER IMPORTINDAĞI JIGIRMAIRI
SHERIK MÁMLEKETLER
(yanvar ayi)**

Mámleketati	mıńAQSH dollari		ósimpáti, %te		orni	
	2021-j.	2022-j.	2021-j.	2022-j.	2021-j.	2022-j.
Qıtay Xalıq Respublikası	1906,5	5675,2	47,9	297,7	4	1
Rossiya Federatciyası	2703,7	3406,5	96,1	126,0	2	2
Qazaqstan	1051,5	2491,8	45,6	237,0	8	3
Koreya Respublikası	1616,9	2371,7	80,4	146,7	5	4
Túrkiya	1076,8	1101,6	2675,8	102,3	7	5
Litva	500,5	439,0	4570,3	87,7	9	6
Shvesiya	166,3	355,3	1156,1	213,6	14	7
Vyetnam	91,2	350,4	36622,5	384,3	18	8
Germaniya		317,7				9
Chexiya Respublikası	44,4	281,6	14,3	634,9	21	10
BAÁ	164,4	273,2	97,5	166,2	15	11
Niderlandiya	1424,2	250,7	15183,5	17,6	6	12
Qırğız Respublikası	224,8	222,1	218,4	98,8	12	13
Iran		171,3				14
Türkmenistan	0,9	120,0	1,8	13620,9	27	15
Latviya	129,6	114,2	381,6	88,1	17	16
Gonkong	5313,3	70,2			1	17
Polsha	396,2	59,2	16,1	2343,0	10	18
Avstriya		48,8				19
Ruminiya		39,5				20

Sonıaytıw kerek, Qıtay Xalıq Respublikası, Rossiya Federatciyası, Qazaqstan, Koreya Respublikası, hám Vyetnam kibi mámleketler

Qaraqalpaqstan Respublikasında tovar hám xızmetler importındaǵı iri sherik mámleketlerdiń birinshi jigirmalıǵınakirdi.

Jeti iri sherik mámleketler (Qıtay Xalıq Respublikası, Rossiya Federaciyası, Qazaqstan, Koreya Respublikası, Túrkiya hám Germaniya) jámi importtıń 86,7 % úlesin quradı, bul 13,3 mln. AQSh dolların quradı.

RESPUBLIKA IMPORTINDA TIYKARǴI
SHERIK MÁMLEKETLERDIŃ ÚLESİ
(2021- jılyanvar ayı, % te)

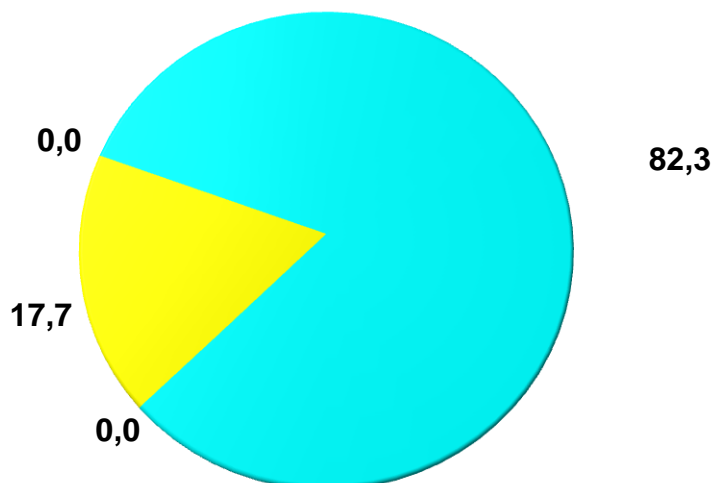

Respublikadaǵı investiciyalıq ortalıqtıń jaqsılانǵanı sayın hám usı salada ámelge asırılǵan reformalar nátiyjesinde mashina hám úskenerler, sonday-

aq, olardıń bólekleri importınıń ósiwi tábiǵiy. Sonday qılıp, Qıtay Xalıq Respublikası, Koreya Respublikası, Rossiya Federaciyası, Qazaqstárepinen kiritilgen úlkenkólemdegi investiciyalar nátiyjesinde, ónimler importı kóleminde usımámleketlerdiń joqarı úlesi saqlanıp qalmaқта.

XİZMETLER IMPORTI QURAMI
(2021-jil yanvar ayi, úlesi, % te)

- Transport xızmetleri
- Saparlar (turizm)
- Finanslıq xızmetler
- Texnikalıq xızmet kórsetiw hám onlaw xızmetleri
- Basqa is boyınsha xızmetler

2022- jıldıńyanvarayı juwmaǵımenen xızmetler importı kólemi 1 042,7 mıń AQSh dollarınyaki jámi import kóleminiń 5,7 % in quradı hám ótken jılǵa salıstırǵanda 3,8 % ke túsken. Sonday-aq, finanslıq xızmetler (17,7 %) hám transport xızmetleri (82,33 %) quradı.

Sırtqı ekonomikalıq baylanıslar hám sawda statistikasınıń bólimi
Tel.: (61) 224-92-06